

Hoe Francis Van Reeth een gans dorp in de greep van de angst hield

En hoe Arendonk zijn problemen oplostte

Inleiding

Het is maandagavond 2 september 1793. Francis van Reeth, oud 32 jaren, herbergier en bakker in Arendonk, mishandelt een ouder koppel. In volle razernij slaat en stampst hij op de 64 jarige Joannes Goosens en zijn 65 jarige vrouw Maria Theresia Vanbemden. Deze liggen in de gracht voor hun huis en roepen om hulp. Enkele mannen kunnen van Reeth wegtrekken van de slachtoffers, die zwaar gewond hun huis invluchten.

Dit voorval leidt tot een gerechtelijk onderzoek door de plaatselijke schout J.P. van Gestel. Hij ondervraagt verscheidene personen.¹ Maar er is ook een onderzoeksdossier van 4 juni 1792, een jaar eerder, betreffende deze Francis van Reeth. Die keer, een jaar vroeger, is hij zelf het slachtoffer van geweld in zijn herberg. Ook hier worden verscheidene personen ondervraagd.² Een derde akte vertelt hoe Francis kruidenierswaren koopt van J. Van Dael uit Turnhout, maar betaalt deze pas na 2 jaar processen in 1795³ en een stevige boete van 6.16 gulden. Er bestaan dus 3 aparte dossiers in het Oud Gemeentearchief van Arendonk en een aantal vermeldingen in het boek gerechtstrollen nr 2149.

Redenen genoeg om dit nader te onderzoeken.

---

¹ OGA 2077 : Slagen en verwondingen door Francis van Reeth aan Goossens, zijn vrouw, toegebracht, 18de eeuw, 1 katern

² OGA 2102 : Over Joannes Hendrik Borgers' gedrag in de herberg van Francis van Reeth, 10 juni 1792, 1 stuk

³ OGA 2977 : Joannes van Dael tegen François van Reeth, 1793 oktober 31, 1 stuk
En OGA 2149 : Gerechtsrollen 1752 april 24 - 1794 maart 31, 1 deel

Wie was Francis Van Reeth ?

Francis zou geboren zijn in Boom. Volgens een genealogie gevonden in Familysearch.com, was hij getrouwd met Anna Elisabeth Elsen. Zij hadden 3 kinderen : Elisabeth 1784 (dus 9 jaar oud in 1793), Bruno 1786 (dus 7 jaar oud in 1793) en Joanna geboren in Arendonk op 18/7/1789 waarvan een kopij van de originele akte in mijn bezit is (dus 4 jaar oud in 1793). Er zijn echter veel, zeer veel Van Reeth's in Boom en omgeving. Na analyse van enkele mogelijke kandidaten kom ik terecht bij Joannes Francis geboren 24 januari 1760 in Boom, zoon van Bruno Fransiscus Van Reeth en Maria Theresia Spillemaeckers. Hij zou dan exact 33 jaar en 7 maanden oud geweest zijn op datum van 3 september 1793, terwijl het verslag meldt dat hij 32 jaar was. Dit komt wel meermaals voor in het verleden, waar mensen niet meteen hun juiste leeftijd kunnen weergeven. Ik heb vergeefs gezocht naar sporen van een "van Reeth" in de Arendonkse geboorte, huwelijk en dood registers rond die periode. Het is echter niet eenvoudig, het is juist het moment dat de Fransen het land bezetten en vele veranderingen doorvoeren. Zo gaan we in die periode van de kerkelijke "parochie registers" over naar de "burgerlijke stand". Het maakt het zoeken naar families indie tijdsperiode zeer moeilijk. Maar het kan ook dat hij een andere leeftijd opgeeft om twijfel te zaaien. Ik kon enkel terugvinden dat de oudste dochter Elisabeth zou overlijden in Turnhout in 24/12/1851 op 65 jarige leeftijd.

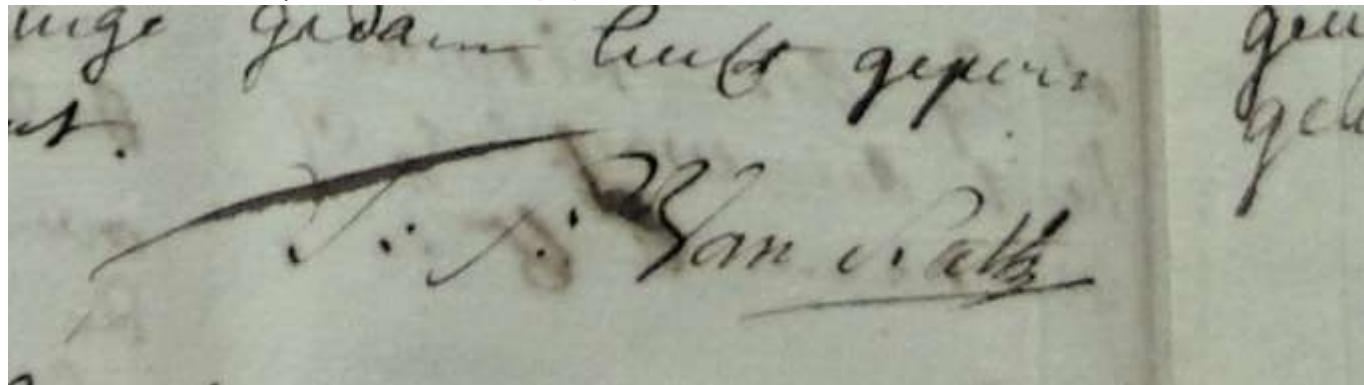
In het archief van Boom vinden we op 17 augustus 1798 een verslag van de Franse krijgsmacht die een ontwapenings-actie onderneemt in Boom.⁴ Een Joannes Fransiscus van Reeth verklaart dat hij zijn degen reeds een jaar eerder verkocht aan een andere persoon uit de gemeente. Gaat het hier over diezelfde Francis van Reeth ? Is hij teruggekeerd naar Boom? We kunnen enkel een vergelijk maken tussen de verscheidene handtekeningen die we uit 3 documenten kunnen kopiëren. De handtekeningen lijken sterk op mekaar. Maar is hij dan teruggekeerd naar het dorp waar hij is gaan vluchten na een steekgevecht met zijn degen? Volgens mij gaat het hier niet over dezelfde persoon, de handtekening uit Boom, met name de schrijfwijze van de familienaam wijkt te sterk af. Tot op heden heb ik geen bewijs dat Francis Van Reeth nog in Arendonk woonde in 1798. Het is de periode van de Franse overheersing en misschien werd niet alles opgeschreven.

---

⁴ Oud Gemeentearchief Boom : DO 021 - 188

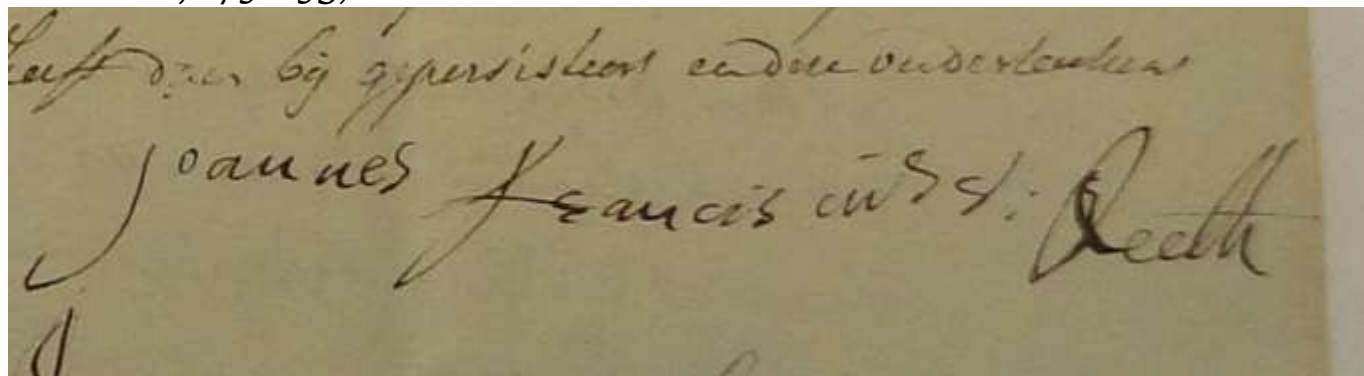
Vergelijk van de handtekeningen

de ontwapening in Boom, waarbij Joannes Frans Van Reeth verklaart zijn sabel te hebben verkocht, dateert van 17/8/1798

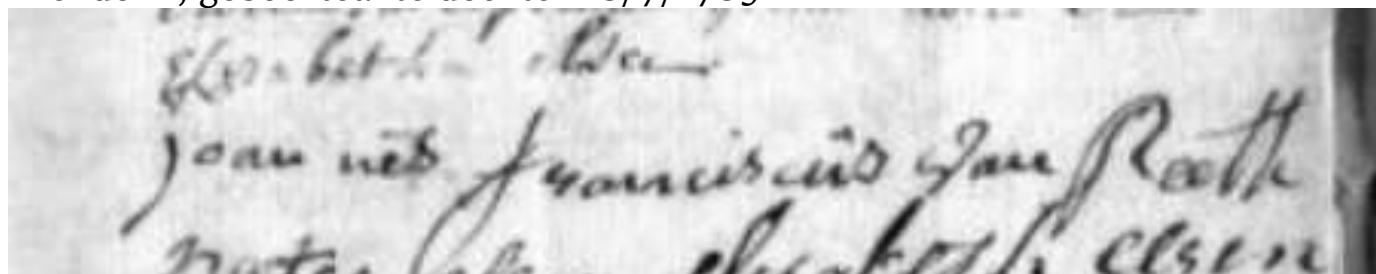
A close-up photograph of a handwritten signature in dark ink on aged paper. The signature reads 'J. F. Van Reeth' in a cursive script. Above the signature, there is some faint, partially legible text that appears to say 'mijn gedaan heeft gepen'.

Arendonk, 1792-93, handteken in het dossier van de schout

A photograph of a handwritten signature in dark ink on aged paper. The signature reads 'Joannes Francisus van Reeth' in a cursive script. Above the signature, there is some faint, partially legible text that appears to say 'leest over bij gipersistens en doe onderscheiden'.

Arendonk, geboorteakte dochter 18/7/1789

A photograph of a handwritten signature in dark ink on aged paper. The signature reads 'Joannes Francisus van Reeth' in a cursive script. Above the signature, there is some faint, partially legible text that appears to say 'Elisabeth van'.

Het Café gevecht juni 1792

Op zondagavond 10 juni 1792 wordt er op de deur geklopt van de herberg van Francis van Reet. Zijn 17 jarige dienstmeid, Helena Melis, verklaart dat de vrouw van Francis eerst weigert de deur te openen uit schrik voor een boete omdat het sluitingsuur voorbij was, maar de twee broers Jan en Hendrick Borgers dringen aan. De vrouw laat ze binnen en tapt een pint bier. Daarna eisen de mannen een karaf wijn, maar die wordt hun geweigerd. Ondertussen is Peeter Huysmans ook binnengekomen. De broers beginnen plots de herbergier te bespotten en te bedreigen met de dood. “Schelm, honsvot....” Roepen ze. Bovendien vertellen ze de herbergier dat ze enkele tijd geleden wijn uit zijn kelder hadden gestolen en die opgedronken.

Francis zegt dat ze met z'n drieën hem gemakkelijk baas kunnen, maar daagt hun uit om 1 voor 1 mee naar buiten te gaan. Jan Borgers gaat als eerste naar buiten. De bazin sluit achter hem de voordeur en laat haar man langs achter wegvlugten. Jan Borgers begint tegen de voordeur te stampen en de vrouw laat hem terug binnen. De broers tappen dan maar zelf bier en de dienstmeid zag hoe ze een pint aan Huysmans gaven. De twee broers zeggen tegen de bazin : ” laet den schelm ende verrader maer in want hij heeft noyt gedeugen ende moet door ons haenden sterven”. De vrouw slaagt erin de mannen na een tijd uit het huis te krijgen. Zij gaan op zoek naar Francis. Na een half uurtje opent ze de terug de deur voor haar teruggekeerde man, die maar net aan zijn achtervolgers kan ontsnappen. Van Reeth sluit alle ramen en deuren. De 3 achtervolgers komen terug aan de voordeur en stampen en slaan op de deur. Ze slaan een raam aan diggelen terwijl ze roepen : “schelm komter maer uyt verrader des menschen gij hebt uw leven niet gedeugen”.

De vrouw van Francis weigert terug open te doen. Na het inslaan van de raam ziet ze buiten Peeter Huysmans staan met een stok in zijn hand en roept : “huysmans huysmans waer heb ik dat aen verdient, ick mejnde dat wij beter vrienden waren...” Huysmans zou geantwoord hebben dat hij nooit een vijand van hun geweest was. Hij was gewoon het huis uitgegaan zonder van het voorval iets gezien te hebben, verklaart hij aan de schout.

Het is niet duidelijk waarom de broers Borgers zo kwaad waren op van Reeth. Ze noemen hem herhaaldelijk een verrader, maar nergens in het proces wordt dit verduidelijkt. Huysmans blijkt een meeloper te zijn, die voor een pint zijn ziel verkocht aan de 2 broers.

De mishandeling van Joannes Goossens en zijn vrouw Maria-Theresia Van Bemden

De verklaring van Hendricus Jansen, 23 jaar en kousenmaker

Het is maandagavond 2 september 1793. Rond 9 uur s'avonds hoort Hendricus Jansen, dat er een ruzie en gevecht is in de buurt van het huis van Joannes Goossens. Hij loopt ernaartoe en ziet hoe Francis Van Reeth, Joannes Goossens en zijn vrouw slaat en mishandelt terwijl deze in een gracht voor hun huis liggen. Ze roepen om hulp, terwijl Francis Van Reeth, onder het slaken van menige vloeken, roept dat hij hun gaat kapot maken.

Samen met Theodorus Van Gestel, tracht Hendricus om Francis van de slachtoffers weg te trekken, maar wordt zelf tot tweemaal toe omver geslagen.

Hij verklaart ook aan de schout dat hij horen zeggen heeft dat deze Van Reeth aan verschillende personen gedreigd zou hebben om hun huizen in brand te steken. Zo heeft van Reeth ten huise van Godefridus Claessens, een café, gedreigd dat hij het huis van ene P. Adriaensen in brand zou steken, en deze P. Adriaensen heeft daarop enkele dagen zijn huis doen bewaken door een "wacht".

De verklaring van Peeter van Eemeren, 49 jaar en kousenmaker

Peeter heeft die maandag gedurende de dag in opdracht van Francis Van Reeth gewerkt. Hij heeft stro van Francis van Reeth opgeslagen in de schuur van Jaen Goossens. Francis vraagt aan Peeter om aan te wijzen waar zijn stro opgeslagen ligt. Hij neemt een riek, gaat naar de schuur en neemt een bussel stro mee naar zijn huis. Daarna keert hij terug om nog meer stro te gaan halen maar Goossens heeft ondertussen de schuur gesloten, want het was laat en het werd donker. Francis loopt naar het huis van Goossens en vraagt deze om de schuur terug open te doen. Goossens antwoordt hem dat het laat is en dat Francis morgen moet terugkomen. Van Reeth loopt naar de schuur en slaat de schuurdeur in stukken. Peeter van Eemeren is er nog bij en moet een bussel stro nemen en naar het huis van Francis v R brengen. Francis zou ook een bussel meenemen. Terwijl hij onderweg is hoort hij plots luid geroep en gekerm ter hoogte van het huis van Goossens. Hij vreest voor ongelukken en loopt er snel naartoe. Hij ziet daar hoe Goossens en zijn vrouw in de gracht liggen en hoe Francis v R beide personen slaat en mishandelt. Van Reeth roept dat hij het koppel zou kapotmaken en vloekt gruwelijk. Samen met Hendrik Jansen en Theodorus van Gestel trekt hij Francis weg van zijn slachtoffers. Hierdoor werd de aanval stopgezet.

Peeter is die avond nog tot elf uur bij Francis thuis verbleven, omdat hij vreesde dat deze terug zou gaan en zijn gevecht verder zou zetten. Hij heeft van Reeth wel tien keer of meer horen roepen dat hij Goossens en zijn vrouw die

nacht zou gaan ombrengen. Uit angst dat Francis zijn dreigement zou uitvoeren is Peeter s'avonds nog naar buiten gegaan om Francis te gaan zoeken. Hij vond deze op enige afstand van zijn huis, liggende op een stapel hooi. Peeter heeft Francis naar huis begeleid en is dan naar zijn eigen huis teruggekeerd.

Peeter verklaart verder dat hij op het einde van de voorbije winter, van Reeth gevonden had in het café van J.P. Devocht. Daar had Francis ruzie met Josephus Clarien, bakker. De broer van de cafébaas kon het ongelijk van van Reeth niet langer aan en wilde deze met geweld uit het café verdrijven. Peeter heeft toen Francis van Reeth langs de achterdeur uit het café weggeleid. Buiten roept Francis dat ze één voor één, man tegen man tegen hem moeten komen, hij zal ze als varkens open snijden.

In de zomer is Van Reeth dan opnieuw ruzie gaan maken in het café van Devocht. Deze heeft een stoel genomen om van Reeth buiten te slaan. Van Reeth is dan vertrokken, maar is die nacht nog tot driemaal toe naar het huis van Devocht gelopen, al dreigend dat hij het huis in brand zou steken. Daarop heeft Devocht zijn huis doen bewaken.

Peeter verklaart ook dat de ganse gemeente door de dreigementen, het ongebonden en goddeloze levenswijze van Van Reeth, in angst en vrees leven. De mensen verwachten dan ook dat er vroeg of laat ongelukken van komen.

De verklaring van Theodorus van Gestel, 17 jaar

Theodorus verklaart dat hij veel geroep en gekerm heeft gehoord ten huise van Jaen Goossens. Hij is ernaar toe gelopen en heeft gezien hoe Jane Goossens en zijn vrouw in een gracht liggen bij de voordeur. Hij heeft gezien hoe Francis van Reeth met zijn vuisten de ene keer op Jaen sloeg den dan weer op de huisvrouw. Van Reeth roept “ze moeten beide van mijn handen sterven”. Daarop heeft Theodorus samen met Hendrik Jansen , Francis van Reeth tegen de grond geduwd tot de beide slachtoffers naar binnen waren gesukkeld en de deur hadden gesloten. Daarna heeft hij, Hendrik Jansen en Peeter Van Eemeren van Reeth laten opstaan en hebben zij zich teruggetrokken.

De verklaring van Godefridus Terdie, kousenmaker en borgmeester van de vrijheid Arendonk

Anderhalf jaar geleden heeft hij in de herberg van Godefridus Claesen, in een gezelschap van 20 personen, gehoord hoe Francis van Reeth gedreigd heeft om het huis van Peeter Adriaensen in brand te steken. Hij heeft ook gehoord dat dergelijke dreigementen aan verschillende andere personen is gemaakt door Francis v Reeth.

Hij verklaart verder dat hij, twee jaar geleden, naar Brussel was gegaan in het gezelschap van Godefridus Claesen. Als zij in Boom kwamen, hoorde een schippersvrouw in een herberg, dat Godefridus van Arendonk afkomstig was.

Zij vroeg hem of hij een zekere Francis Van Reeth kende, wat door Godefridus werd bevestigd. Daarop vertelde zij met veel minachting, dat deze van Reeth onlangs een inwoner gruwelijk “gekapt ende met eenen sabel gespiest hadde”. Van Reeth had na dit voorval de vlucht genomen over het water, om niet gearresteerd te worden.

Bovendien herinnert Terdie zich dat hij een anderhalf jaar geleden vanuit Antwerpen terugkeerde naar Arendonk in het gezelschap van Jozef Terdie, Peter en Francis Elsen en Francis van Reeth. Op de Vlimmerse dijk gekomen, begon Francis van Reeth te vertellen dat hij gefraudeerde goederen nooit zou afgeven aan een “commisen of garde”. Hij zou die commisen eerder vermoorden dan zo maar zijn goederen achter te laten. Hij voegde eraan toe dat hij dat reeds gedaan had in het verleden en dat de magistraat van de stad Antwerpen een beloning heeft uitgelooft van 600 guldens voor diegene die de dader mee helpt te ontmaskeren. Grootspraak ? 600 gulden was in die tijd een enorm bedrag.

De verklaring van Peeter Adriaenssen, collecteur, 61 jaren

Ook hij bevestigt het verhaal van dreigementen tot brandstichting in de herberg van Claesen. Hij zou als keurmeester het brood dat Van Reeth verkocht te licht hebben bevonden, aangeslagen en naar het stadhuis hebben laten brengen. Binnen de 48 uur zou de rode haan over zijn huis kraaien. Daardoor was Adriaenssen genoodzaakt om zijn huis enkele dagen te laten bewaken.

De verklaring van Godefridus Claesen, schepenen, oud 41 jaren

Hij bevestigt het verhaal van Godefriedus Terdie, over hun ontmoeting in Boom waar geen goed woord kon verteld worden over Francis Van Reeth. Deze zou inderdaad iemand zwaar mishandeld en “met zijn sabel getrakteerd” had. Hij vertelt ook hoe Peeter Adriaenssen bij hem in zijn herberg bedreigd is geworden.

De verklaring van Joannes Goossens, smit van stiel, oud 64 jaren en zijn huisvrouw Maria Theresia Vanbenden, oud 65 jaren

Hij vertelt het verhaal van de mishandeling van 2 september, hoe Van Reeth hem en zijn vrouw zwaar geslagen heeft op hoofd en schouders, en gestoken heeft met de scherpe punten van zijn riek. Daarna is deze naar de schuur gelopen, heeft de poort aan stukken geslagen, en is terug naar Joannes en zijn vrouw gelopen. Hij heeft hun dan vuistslagen gegeven tot zij beiden in de gracht voor de deur gevallen waren. Henderik Jansen en Theodorus van Gestel hebben de aanvaller kunnen wegtrekken, maar deze bleef maar roepen dat ze moesten sterven. Na 2 maanden zijn beiden nog steeds genezende en krachtloos.

De verklaring van Hendrik Corsten, Schepenen, omtrent de 60 jaren

Hij heeft het gevecht gezien en ook de hulp van enkele inwoners. Daarop is hij terug naar huis gegaan uit angst voor die Francis Van Reeth. Hij verklaart verder met zekerheid te weten, dat op zondag 17 November Van Reeth in verschillende herbergen ruzie heeft gemaakt. S'avonds is zijn linkerbeen door 2 "vreemdelingen" stuk geslagen. Hij heeft al lang tevoren van heel de gemeente gehoord dat die Van Reeth ongelukken zal doen of bekomen. Iedereen heeft schrik van deze man en hoopt dat voor hij iemand vermoord, zelf zou sterven door het gerecht, de geestelijkheid of natuurlijke oorzaak...

Hij heeft van verscheidene inwoners gehoord dat zij, door het breken van het been van Van Reeth, nu ten minste een maand onbevreesd zullen kunnen slapen.

HOE ARENDONK ZIJN PROBLEMEN OPLOST ...

November 1793

Hoe dan ook, Arendonk was altijd gewend geweest om zijn eigen problemen op te lossen. Op zondagavond 17 november, is Van Reeth op ronde. Hij maakt ruzie in verscheidene herbergen, maar die avond wordt hij door 2 'onbekende' mannen aangevallen op s'Heere straete, vandaag De Vrijheid. Zij zullen zijn linkerbeen "in stucken slaen". Hendrick Corsten, schepenen, verklaart dat hij al lang voor dit voorval had gehoord dat Van Reeth ooit ongelukken zou doen of bekomen tenzij hij "noch doodt, noch recht, noch geestelijck noch waerelijck overlijdt". Hij had van vele inwoners horen vertellen dat zij door het breken van het been van Van Reeth, nu ten minste een maand onbevreesd zullen kunnen gaan slapen.

Transcriptie dossier Van Reeth 1 - OGA 2077 - datum sept/nov 17935

Informatien preparatoir genomen ten versoeke van d' heer J.P. van Gestel Schouteth te overstaen van de onderschreven Schepenen van Arendonck

Is gecompareert Hendricus Jansen oudt ontrent de 23 jaeren cousemaker van stiel ingesetene alhier gedaeght ende in eedt gestelt zi~nde om de waerheijdt getuijgenise te geven tuiJ9ht ende verclaert warachtigh te wezen dat hlij op den tweeden september lestleden wesende eenen maendagh eene groote ruesie ende gevecht heeft gehoord ontrent de huijsinge van Joannes Goosens Smit alhier ontrent negen uren des avonts, op welck geschal hij deponent seffens van sijne huijsinge daer is naer toe gelooopen hoorende hem Goosens ende sijne huijsvrouwe al kermende ende lamenterende om onderstant roepen alwaer hij deponent bevonden heeft ditto Goosens ende sijne vrouw liggende in eenen gracht voor hunne deure op welcke twee personen sekeren fransis van Reeth bezigh was met hun te slagen ende mishandelen roepende hij van Reeth onder menighfuldige grauwsame vloeken dat hij haer soude kappot maken

welck grauweldaet hij deponent vreesende hun benefeffens thodor~us van Gestel uijt siine handen heeft trachten te verlossen b ii middel benefeffens den voornoemde hem tweemael om verre te slagen, waer door hij deponent dit grauwsaem feijt tot alsdan heeft gestelt alswanneer hij benefeffens den voornoemde Theodorus van Gestel naer hunne woonhuijse zijn terugh gekeert, verclarende hij deponent verders dat hij dickewils heeft hoor en seggen dat hij van Reeth den eenen voor ende anderen naer in questie oft verschil zijnde dri~gementen gedaen zouden hebben van hunne huijsen door het vuer in asse te le9gen, oock dat hij aen P. Adriaensen ten hu~jse van Goderfridus Claessens gedregen soude hebben siin huijs in brand te steken, waer over ditto Adriaenssen eenige dagen op dit drijgement sijn huijs door eene wacht soude hebben doen bewaren

na alder na amplius ende naer prelecture dezen heeft hij deponent daer bij gepersisteert en dese onderteeckent get. Hendrik Jansen

---

⁵ Oud Gemeentearchief Arendonk, OGA 2077, 1793, dossier Van Reeth, Rijksarchief Antwerpen

Is gecompareert Peeter van Eemeren cousmaker
van stiel oudt 49 jaeren gedaeght ende in eedt gestelt zijnde
tuijght ende verclaert warachtigh
te wezen dat hij opden 2 september wezende
eenen maendagh ~ndagh huere (daguren?) heeft gewerckt voor sekeren
van Francis van Reeth, dat der
voors. van Reeth hem ontrent negen uren des
~vonts heeft versocht van sijn stroij liggende ~nde schure van Jaen
Goosens te gaen aenw~jsen
het gene hij deponent heeft gedaen dat ditto

van Reeth sijnen rieck van huijs medegedragen
hebbende alsdan een busel stroij aen denselven rieck heeft gestoken
ende daer mede is naer huijs gegaen
dat ditto van Reeth seffens met sijnen rieck is weder-gekeert naer
dieselve schure van ditto Jan Goosens alwaer hij van Reeth noch
eenigh stroij op gedoogh
van ditto Jan Goosens hadde liggen, ende hij de
schuerdeure alsdan gesloten vindende mits het
buijten tijdts ende schierdoncker avond was, alsdan
met sijnen rieck is gelooopen naer het huijs van
ditto Jaen Goosens ende hem Goosens ende sijn vrouw
de voors. schuerdeure heeft willen doen openen om
noch van sijn stroij daer uijt te haelen, het gene ditto Goosens
ende sijn vrouw hem gerefuseert hebben ten oorsaeke dat het te laet
inden avondt was, daerbij voegende dat hii des s'anderendaaghs soude
wederom komen waerop ditto van Reeth seffens naer de voors. schuere
is gelooopen met sijne rieck op sijne schouder ende de schuerdeure
van ditto Goosens in stucken
heeft geslagen ofte getrocken die hij deponent
heeft op eenen hoop sien liggen, dat hij deponent
over en weder naer het huijs van ditto van Reeth
met een busel stroij gegaen zijnde, alsdan van verre gehoort heeft
een groot geschal gekerm ende gelamenteer ontrent de huijsinge van
den voors. Jaen Goosens,
en daer seffens is na er toegelooopen vreezende voor groote
ongelucken, ende aldaer bevonden heeft ditto van Reeth slagende ende
mishandelende den voors. Jan Goosens
en sijne huijsvrouwe liggende bijde in eenen
gracht voor ende ontrent hunne voordeure, roepende
hij van Reeth onder menighfuldige grauwsamen
vloeken dat hiJ hun soude kapotmaken op welck
grauwsamen dri gement hij depqnt ditto van Reeth vanden selven aen
Goosens ende sijne huijsvrouwe
bij onderstand van Hend. Jansen en Theodorus van Gestel

heeft afgetrocken, waermede dien grauwsamen
aenval tot alsdan is gestilt geweest, waerop hij
deponent vreesende naederhand oft den selven nacht
dat ditto van Reeth alnoch veerdere ende grootere exusie soude
begaen hebben, opden voorn. Jan Goosens ende sijne huijsvrouwe bij
ende ten huijse van ditto van Reeth
tot ontrent elft uren des nachts is verbleven om verder attentat te
beletten o~ die voors. twee personen
tuschen welcken tijdt hij deponent ditto van Reeth wel thien mael

ofte meeder heeft hooren roepen dat den voors. Jaen Goosens ende sijne huijsvrouwe eventwel dien nacht door sijne handen moesten sterven over welcken grauwsame drijgementen hij deponent bevreest wezende, hem van Reeth den selven nacht buijten sijn huijs gegaen zijnde noch heeft gaen o~soeken, als wanneer hij hem heeft vInden li9gen ontrent sline hulisinge op enlgh stroij, waer op hl) deponent ditto van ~eetfi in sijn huis heeft geleijdt ende immediat daer naer sijn vertreck vaen daer heeft genomen. verclarende hij deponent verders dat hij ditto van Reeth in het eljnde van den gepaseerden winter gevonden heeft ten huijse van J.P.Devocht herber~ier alhier ontrent den negen uren des avonds, dat hiJ deponent in rusie ende verschil alsdan is gecomen met sekeren Josephus Clarien backer en inwoonder alhier, dat hij deponent alsdan gehoord heeft dat den broeder van dltto Devocht het ongelijck van ditto van Reeth niet langer connende verdragen, hem van Reeth mijnde te gaen toevallen om te slagen ende uijt der huijse te verdrijven, dat hij deponent om sulcks te voorcomen hem van Reeth seffens langs de achterdeure heeft wegh geleijdt, ende buijten de deur zijnde onder menigh-fuldige grauwsame vloeken heeft hooren roepen

dat sij man voor man tegens hem souden komen ende dat hij hun alsdan soude open scherpen als een vercken, verclarende hij deponent alsnoch verders van sijne goede kennis te wezen dat hij den selven van Reeth in desen laest gepaseerden Somer alsnog ontrent den avont ten huijse van den voors.J.P.Devocht heeft bevonden beginnende alsdan wederom questie ende verschil te zoeken tegens den baes J.P.devocht, als wanneer hij deponent gesien heeft dat de voors.baes eenen stoel o~namp om ditto van reeth te slagen en alsoo uijt sljn huijs te verdrijven, dat ditto van Reeth daarop sijn vertreck genomen hebbende, hij deponent daer selven op sekeren straten loopende ende wakende (?) den ganschen nacht door, onder menighfuldige vloeken ende drijgementen tot drijmael toe, het huijs van ditto Devocht is genaedert roepende dat hij het huijs soude in brand steken waerop hij deponent benefens den voors.baes bevreest zijnde, dlen selven nacht scherpelijck het huijs hebben bewaerdt verclaerende hij de~nent verders van sijne goede kennlSse te wesen dat de gansche gemeijnte door de drijgementen ende ongebonden en goddeloos leven van ditto van Reeth in anghst ende vreesen sijn, ter oorsaeke sij niet anders en verwachten als maleuren den eenen oft den anderen dagh te zien ende te hooren door sijne wercken. na alter na amplius ende naer prelecture deser heeft daer bij gepersisteert ende dese onderteeckent

get. Peeter van Eemeren

Is gecompareert Theodorus van Gestel oudt ontrent seventhien Jaeren gedaeght ende in eed gestelt zijnde om getuijgenisse der waerheijdt te geven

tuljght ende verclaert warachtigh te wezen dat hij
deponent opden 2 september lestleden wesende
eenen maendagh savonts ontrent negen uren

een grootd geschal ende gekerm heeft gehoorde
bij ende ontrent de huijsinge van sekere Jaen Goosens smlt alhier,
dat hij deponent daer op seffens daer is naer toegelopen benefens
Henderik Jansen en Peter van Eemeren alwaer hij deponent in eenen
gracht
voor ende ontrent de voordeure van ditto Jaen Goosens heeft vinden
liggen den voors. Jaen Goosens benefens sijne huijsvrouwf op welcke
twee personen hij
deponent heeft Slen slagen sekere Francis van Reeth met sijne
vorsten daer opden
voors. Jaen Goosens en dan wederom op deses huijsvrouw dat ditto van
Reeth den deponent naeaerende
hem deponent sijde alleen slaet om sij moeten alle bijde van mijn
handen sterven, waerop hij deponent
ditto van Reeth seffens heeft aengepackt ende den
hem onder menighfuldige grauwsame vloeken ende
drijgementen benefens sekere Henderik Jansen
soo lanck ter aerde heeft houden liggen tot dat
den voors. Jan Goosens ende sijne huijsvrouwe in hun huijs waren
gesuckelt ende hunne deure in het
slofh hadden gedaen, waer naer hij deponent benefens Hend. Jansen en
Peeter van Eemeren ditto van Reeth hebben laeten opstaen ende
seffens alsdan hun van hem
hebben geretireert (ik vermoed: afstand genomen)

(weer die latijnse tekst)
na alder na am~lens ende naer prelecture desen heeft daerbij
geperslsteert en dese onderteeckent

get. Theodorus Van Gestel

Is gecompereert Godefridus Terdie cousmaker ende borgemeester deser
vrijheijdt, gedaehnt ende in eedt gestelt zijnde om de waerheijdt
getuljgnisse te ~even tuijght ende verclaert warachtigh te wezen
dat hiJ

t'sedert nu salvo anderhalf t jaer geleden ontrent
den avont is geweest ten huijse ende herberge van Godefridus Claesen
inwoonder alhier om aldaer ten geselschappen van ontrent de 20
personen en pint bier te drlncken, dat hij onder andere aldaer oock
gevonden ende gesien heeft sekere Francis van Reeth oock inwoonder
van alhier, dat hij deponent
aldaer met de caert spelende ondertuschen gehoord heeft dat peeter
Adriaensen riep in volle compagnie
vrinden dat neeme ik alhier in kennisse, van Reeth drijght mij hier
mijn huijs te sullen afstoken
dat hij deponent menighmael gehoorde heeft dat hij
den eenen voor den anderen naer diergelijcke drijge-menten zoude
gedaen hebben ende self gehoord te
hebben dat hij sulckdanig t'zijnder presentie bedeckt ofte

binnensmondts op hem deponent als andere
persoonen gedaen heeft, dat het van sijn deponents goede kennisse
oock is dat hij nu over de twee jaeren geleden van hier is gegaen
naer Brusel (?) vergeselschapt met Godefridus Claesen ende komende
tot boom
aldaer is geweest in eene herberg bij eene schipper wiens
huijsvrouwe hoorende uijt sijne redenen en dies-coursen dat hii
deponent van Arendonck was,
welcke vrouwaldan aen hem deponent verhaelde
en onder andere vraeghde ofte hij deponent aldaer kende sekeren
francis van Reeth, dat hij deponent daerop antwoorde van Ja, dat
deselve vrouwe
hem deponent alsdan heeft beginnen te verhalen
met misachtinge van ditto van Reeth sprekende
dat hij aldaer onlanghs eenen inwoonder seer
en grauwsaem gekapt ende met eenen sabel
gesprietst hadde, waer op ditto vrouw veeders avanceerde dat ditto
van Reeth naer dit begaen feijt seffens

de vlucht had genomen uijt vreesse van daer
over gevangen te worden 500 ende gelijck sij
verhaelde dat hij soude geapprehendeert geweest
zijn ten zij hij de vlucht over het water niet had genomen.
Verclaerende hij deponent hem noch seer wel
indachtigh te wesen dat hij nu t' sedert
anderhalft jaer geleden is gecomen van antwerpen
naer Arendonck alsdan vergezelschapt met sekeren
Joseph Eisen francis Terdle ende Peter Eisen
oock met ditto Francis van Reeth dat ditto van
Reeth gecomen sijnde tot op den vlimmerschen
dijck begon op te haelen enige redens ten opzichte
van de Leurserije ofte frauderingen, dat ditto
van Reeth onder andere zijde dat hij met sijn gemaect complot
onlanghs een verbandt hadden
gemaect van hunne gefraudeerde goederen van
geene commisen te laden afnemen oft te abandonneren maer selfs hier
in plaetse het leven te benemen
soa ende gelijck hij eene garde ofte commis met
sijn complot alreeds hadden gedaen, voegende
daer noch bij dat de magistraat van antwerpen een premie van 600
9uldens hadde gestelt voor
degene die sulckdanlgh schelmstuck zoude hebben
konnen ontdecken.
Na alder na amplius ende naer prelecture des er
heeft daerbij gepersisteert en deze onderteekent

get. G.Terdie

Is gecompareert Peeter Adriaenssen collecteur
van Arendonck oudt ontrent de 61 jaeren
gedaeght ende in eed gestelt om de waerheijdt getuigenis te geven
tuyght ende verclaert warachtigh te wesen
dat hij deponent nu salvo twee jaeren gelden
is geweest ten huijse ende herberge van Godefridus
Claesen om aldaer een pint bier te drincken, dat hij aldaer heeft

gevonden een groot geselschap ten minste van 20 personen, waer onder andere sijn bevond sekeren Francis van Reeth oock inwoonder van alhier, dat ditto van Reeth hem deponent aldaer heeft beginnen uijt te schellen ter oorsaeke hij in qualiteit van geswore keurmeester het broodt het gene hij te licht bevonden hadde van ditto van Reeth soude afgekeurt ende na er het stadthuijs alhier hadde doen transportereren dat ditto van Reeth onder menighfuldige andere clijnrieuse (?) woorden aen hem deponent

.....
daer over drijghde, seggende aen hem deponent in sabstuntie (substant~e?) dat hij hem versekerde dat den rooden haen binnen de tweemaal vierentwintigh uren over sijns deponents hoofd souden laeten kraeijen, daer mede te kennen gevende, dat hij sijn huijs soude in brand steken, welckdanige verschrickte drijgementen hij deponent sefens ter kennisse van het geheel geselschap heeft geleijt, verclarende hij de~nent verders dat door dusdanigh drijgement h~j genoodsaecht is geweest eenige nachten zijn hu~js te doen bewaken door eene suffisante wachte. Nu alter nu amplius ende prelecture desen heeft daer bij gepersisteert en deze onderteeckent.

get. P.Adriaenssen

Is gecom~areert Godefridus Claesen schepenen deser vrljheijdt Arendonck oudt ontrent de 41 jaeren gedaeght ende op eedt in het aencome sijn officie gepresteert verclaert warachtigh te wesen dat hij nu ontrent de twee jaeren geleden is gegaen naer Brusel vergeselt met Godefridus Terdie, ende tot boom arriverende in eene herberge van eenen schipper, wiens vrouw vernemende dat hij deponent van Arendonck was, hun heeft gevraeght of t sijn wel waren kennende sekeren Francis van Reeth dat hij deponent verclarende van ja, de voorn. vrouw aen hem deponent daer van met misachtinge begon te spreken onder andere vertellende dat hii aldaer tot Boom onlanghs eenen inwoonder seer qualijck mishandelt ende getracteert hadde met eenen sabel. Soo hem deponent voorstaet verclarende de voornoemde vrouwpersoone dat ingevalle hij over het water de vlucht niet hadde genomen, deze voorn. van Reeth sekerlijck soude gevangen geweest hebbende.
verclarende hij deponent verders dat het van sijn goede kennisse oock is dat den voors. frans van Reeth ten sijnen huijse is geweest salvo twee jaere geleden aldaer drinckende een pint bier tuschen een groot geselschap ten minste van 20 personen als wanneer hij deponent in discours oft gespreck zijnde met den eenen voor en dan andere

naer heeft sien o~staen Peeter Adriaenssen roepende vrinden ick neme
in kennisse de drijgemente die van
Reeth mij hier doet, sonder meer te kunnen seggen wat drijgementen
hij daer mede wilde te kunnen geven.
Na alter nu amplens ende van prelecture deser heeft
daer bij gepersisteert en deze onderteeckent

get. G.Claesen

Zijn gecompereert Joannes Goosens oudt ontrent
64 jaeren smit van stiel ende Maria Theresia
vanbemden oud 65 jaeren gehuijschen ende inge-setenen deser
vri)heijdt gedaeght ende in eedt gestelt zijnde om getuigenisse der
waerheijt te geven tuijgen ende verclaeren warachtigh te wesen dat
op den 2 der maendt september lestleden
ten hunne woonhuijse is aangekomen sekeren francis van Reeth inden
avont ontrent negen uren, dat
ditto van Reeth aen hun deponenten vraeghde om hunne schuerdeure te
openen om sijn stroij het gene sij op gedoogh hem aldaer geplaefts
hadden waer op sij seffens de schuer deure hebben geopent.
alswanneer hij aen sijnen rieck een bussel stroij heeft gesteken,
dat Sij deponente als dan de schuer deuren hebben gesloten, dat hij
deponent immediat daernaer wederom ten woonhuijse der deponenten
is aengekomen met eenen langen eijseren rieck vragende wederom vande
schuerdeuren te openen
om noch eenighe stroij daer uijt te halen, waerop sij deponenten aen
ditto van Reeth hebben geantwoordt dat het te laet in den avondt was
om de schuer
te openen en dat hij des anderen daeghs soo vroegh konde komen als
hij wilde om sijn stroij te halen waer op ditto van Reeth als eenen
rasenden
ende onder menighfuldige grauwsame vloeken ende verwensingen hun
deponenten met de voors.
eijseren rieck is beginnen toebespringen ende met denselven geslagen
op hoeft schouders ende
armen en voordere litmaeten, oock naer hun daer mede gesteken ende
geworpen met de scherpe tanden voor uijt dusdanighlijck dat sij
deponenten niet
en wisten waer hun te verbergen of t inte kruijpen

waerdoor hij deponent tot den dagh van heden noch
crachteloos ende gebreckelijck is, mede de deponent
soo danigh getracteert is dat haer hoeft ende
aensicht gansch vol butsen ende contrigien (?)
is geweest, waerop hij van Reeth
naer de schure der deponente is gelooopen ende de deuren der selve
schuere geheelijck in stucken heeft gebroken ende geslagen waerop de
deponenten dit grauwdact
hoorende, z ii deponenten voor hunne deuren sijn
gesuckelt ende alsdan de gebueren om hulp ende
bijstand hebben geroepen waerop ditto van Reeth
hun deponenten al wederom voor hunne deur heeft
aengerandt slagende hun al wederom soodanigh
met sijne vorste dat sij gevallen sijn in eenen

gracht voor hunne deurent alswanneer op
hun aenhoudende gekerm zljn gecomen tot hunne
hulp en bijstandt sekere Renderik Jansen
ende Theodorus van Gestel die hem van Reeth met
slagen ende trecken van hun deponenten hebben
afgekeert roepende hij van Reeth dat sij depo-
nenten moesten sterven.
nee alder nee amplus ende na er prelecture deser
hebben daerbij gepersisteert en deze onderteeckent

get. Joannes Goossens
Maria Therisia vander Bernden

Is gecompareert Henderik Corsten oudt ontrent de sestigh jaeren
schepenen deser vrijheijdt gedaeght om getuijgenisse der waerheidt
te geven verclaert op den eedt in t' aencome sijnder officie
gepresteert warachtigh te wezen dat hij opden tweede der maend
september lestleden wezende eene maendagh ontrent negen uren des
avonts een groot geschal ende gekerm heeft gehoort bij ende ontrent
den woonhuijse van joannes Goosens smit ende inwoonder alhier, dat
hiJ deponent
gewaerwordende dat het een gevecht was tuschen den
voors. Jan Goosens deselfs huijsvrouw ende sekeren francis
van Reeth, hij sigh seffens aen ... zijde ende binnen
s'huijs heeft geretireert, vreesende door de verlaetentheijdt ende
ongebondentheijdt waerover hij deponent denselven
van Reeth kennende, selfs een ongeluck soude bekomen
hebben indien hij sigh tot eenigen onderstandt oft schijdinge soude
begeven hebben, verclarende hij deponent corts voor
dit gevecht den voorn. van Reeth met eenen rieck op sijn schouder
dapperlijck te hebben sien opgaen naer de huijsing oft schuere van
ditto Jan Goosens, sijnde oock van sijns deponents goede kennisse,
dat ditto van Reeth opden 17 dezer maend november wezende eener
Sondagh in different
herbergen alhier grooter twist en tweedracht gezocht ende gemaect
hebbende, ter selven avond op s'Heere straete
sijns linck been door twee vreemdelingen is in stucken
geslagen hoorende hij deponent de geheele gemijente door ende selfs
lanck voor dezen voorval dat ditto van Reeth
sal ongelucken doen ofte sal ongelucken becomen waer
voor eenijeder bevreest is, ter oorsacke hij noch doot
noch recht noch geestelijck noch warelijck overlijdt en vreest
verclarende voorders dat hij van verschlijden inwoonders heeft hooren
verhaelen dat sij door het breken van het been van ditto van Reeth
nu ten minste een maand onbevreest op hun bedde sullen mogen slapen
nu aliter na amplus ende naer prelecture deser heeft daer bij
gepersisteert en deze onderteeckent

get. H. Corsten

Transcriptie dossier Van Reeth 2 - OGA 2102 - 4/6/17926

Doficie

Informatien preparatoin
genomen ten versoecke van
d'heer J Fr van Gestel schouteth
ten overstaen van Schepenen
van arendonck ondertenoemen
over Sekeren voorval geschiet
op 10 juni leslieden in ende
onder huise van francis
van Reet ingeschreven van arendonck

Is gecompareert Helena Melis oud Seventhien
jaeren woonende in qualiteyt van dienstmeyt bij
ende ten huise van francis van Reet herbergier
gedaeght ende in Eed gestelt zijnde om der waer:
heydt getuygenisse te geven tuight ende
verclaert warentigh te wesen, dat op den
voors 10 juni lesleden wezende gepaseerden
sondagh savonts tusschen elf en twelft uren
snachts op de deure (doorstreept) van ditto van Reet
zijn komen kloppen sekeren Joannes ende
Henricus Borgers gebroeders seggende dat sij
noch geeren een pint bier souden getapt hebben
dat haer basinne daer op geantwoord heeft, dat
het buyten tijdts was om open te doen en dat
sij vreesden voor gecalengiert te worden eb dat
Sij des andere daeghs souden wederom komen,
dat ditto Jan en Hendrick Borgers daer op hebben
geantwoord dat sij maer een pint bier souden
drincken dat sij haer alles afdroegen ende
[pagina 2]
voordat ....[tekst verdwenen] .. van den schouteth sekreten,
dat haer ..... basinne op haer aenleverden
ende uyt vreesse van overweldinge ende afronten
aen haer huys als dan de deure heeft geopend

---

⁶ Dossier Van Reeth, Oud Gemeentearchief Arendonk OGA 2102 - 4/6/1792 -
Rijksarchief Antwerpen

dat haer basinne op hun versoeck alsdan een pint
bier heeft getapt, dat sij onder het drncken der
voors. pinte bier sonder eenige reedens oft oorsaecke
haar (deponeerde) baes frans van Reet hebben beginnen
te beschimpen en de injurieren, hun onder anderen
seggende dat hij eenen schelsen ende verrader was,
dat de vrouwe van ditto van Reeth daer op aen
hun gesegt heeft : ... maect hier geen
rusie of geschil, ... missoght nachts
en ..... immers niet, en gaet in Stil
naer huys en komt morgen wederom dan sal sij
selfs twee stoopen bier voor elk ten besten geven,
waarop sij wederom de voors: in juni einse woorden
repeterende seijden : dat haren baes frans van reet
door hunne handen moest sterven, waer op
haer deponente basinne ditto Jan Borgers buyten
de keucken heeft gestooten, ende afgesloten staende
tusschen de buyte deure en keucke deuren, heeft
haer deponente baes alsdan de vlucht genomen
langhs de achterdeure, waer naer haer basinne
ditto Jan Borgers wederom in de keucken heeft
laeten komen bj ditto Henderick Borgers, de
welcke als dan siende dat haer deponents baes
de vlucht hadde genomen, hebben sij hem samen
langhs de achterdeure opgevolght ende naerge-
loopen al roepende Schelm en verrader gij moet
van onse handen sterven, ende hem niet (konden)
[pagina 3]

achterhaelen ..(tekst verdwenen) ... wederom aende voordeure
gekomen ... hebben eene menichte van slagen
ende voetstampen op de voordeure gegeven al
roepende komter maer uyt schelm ende verrader
dan moet gij sterven, dat sij de deure niet
konnende openloopen (seffens) de buyt ... venster
hebben opengerukt die van binnen vast gebonden
waren, en heeft sij deponente alsdan gesien ditto
Joannes ende Henricus Borgers beyde buyten
ende voor de gelase vensters staende ... dat sij
de gelase vensters ende ruyten te saemen met
hunne handen ofte vuysten hebben in ende in
instucken geslaegen, siende sij deponenete alsdan
neffens oft achter hun staen sekeren peeter huysmans
die ook in haer deponente baes huys wzs gekomen
ten teyde dat ~~sij hier~~ ditto Jan en Hendrick borgers
hier een pinte bier aldaer warende drinckende ende
haren baes waren injurierende, hebbende ditto
huysmans ook gesien dat haer deponente baes
frans van Reet heeft moeten de vlucht nemen
ende van dese Jan en Hendrick Borgers is achtervolght
geworden, ende ~~oek~~ sij deponente ook gesien heeft

dat Jan oft Henderick Borgers hierna pinte bier
aen ditto huysmans hebben toe oft overgebracht
dat sij deponente immediaat naer die begaene
feytelijckheden haer basinne heeft hooren roepen
ende uytvallen tegens ditto huysmans meijnende dat
hij mede van dus danighe feyt plichtigh was:
wel gij er vuijlen en valsene huysmans
[pagina 4]

(tekst onleesbaar beschadigd) .... samen helpen overrompelen
.... u verdient, staende hey
huysmans met eenen dicken stock in sijn handt
dat sij deponente ditto huysmans daer op huys
(sien) ende hooren antwoorde : neen moeder dat
.... ist niet van hier oft daerom ben ick niet
gekomen, dat sij deponente op die overweldinge
aen haeren baes (kuys) naer de gebueren is gelooopen
om hulpe ende onderstant te versoecken maer
siende, dat deselven te rust waren is sij
deponente wederom naer haer huys gekeert
als wanneer ditto Jan een Hendrick borgers de
vlucht hadden genomen .... per amplus
ende naer prelecture deser heeft daer bij gepersisteen
ende dito ondertekent

dit is het hand + merck van helena Melis voors:
verclarende niet te connen schrijven

Is gecompareert francis van Reet herbergier
alhier oudt omtrent de tweendertig jaere gedaeght
ende in eed gestelt zijnde ende getuyghende den waertheyt
te geven over de voors: voorval tuyght ende verclaert
waerachtigh te wesende dat op den thienden deser
maendt juny wesende gepasseerden sondagh aen
sijne voordeure sijn komen te kloppen sekere Joannes
en Henricus Borgers seggende dat sij noch geerne
een pint bier souden getapt hebben, dat sijne
deponents vrouwe daer op heeft geantwoord dat
het buyten tijdts was om open te doen, dat hij
deponent daer op heeft geantwoord dat het (langen)
[pagina 4]

van de (beschadigde tekst) .... sij naer souden open doen
als erkend ..... (bellens) . zijnde, dat hij deponent
alsdan een pint voor hun heeft getapt, dat
den voors: Joannes en Hendricks borgers aldaer
onder jun eenige woorden oft rusie hebben
gemaect ende hebben gevraeght oft dat hij
deponent eenen roomer wijn schonck voor eenen
stuyver, dat sijn deponents huysvrouw daer
op antwoorde dat het naerder tijdt was en dat
sij geen en wijne meer en schonck, daer Joannes

Borgers alsdan aen (haeren) deponent seijde schelm
honsvot soude .... goetstaen dat dier wijn
in mijn kamer gedroncken is, daermede te kennen
gevende den wijn derwelcken bij den deponent
over eenigen tijdt uyt sijnen kelder gestolen is,
dat hij deponent daer op heeft geantwoord dat hij
sulckx wiste van hooren seggen ende van
mensen de welcke selft van dien wijn geproeft
hebben, ende dat sij met hun drijen aldaer
bij zijnde sekeren Peeter huysmans hem deponent
wel konden overompelen, maer datter eenen
van hun met hem deponent soude buyten
gaen ende dat de aendere binnen soudent blijven
dat Joannes borgers alsdan de voordeur is uyt
gegaen ende des deponents buysvrouwe de
binnendeur heeft int' slot gedaen, dat ditto
Joannes borgers alsdan drij stampen heeft
op de deur gegeven en hij deponent alsdan
is achter uytgegaen ende gevluucht in het koren
van sekeren Cornelis Peeters alwaert hij omtrent
een half ure verbleven is, dat hij deponent
[pagina 5]

...(tekst onleesbaar) ... sijn huys genaen ende op
sijn achter ... .. deur luyc geklopt, dat den
deponents vrouwe niet open doende, de .....

Joannes en Hendrick borgers hebben gesayt, laet
den schelm ende verrader maer in want hij
heeft noyt gedeugen ende moet door ons haenden
sterven, dat des deponents vrouw alsdan heeft
geroepen ik laet er niet in oft gijlieden moet eerst
uyt den huys zijn, dat de voorn vrouwe de
voors: twee gebroeders van voor heeft uyt den huys
gelaeten, de welcke achteren het voors: huys
loopende hem deponent seer naer hebben vast
gepackt en hem seffens binnen s'huys heeft
geretireert, ende de deuren heeft vastgemaect
als wanneer ditto Jan en Hendrick borgers naer de
voordeure zijn geloopt ende wederom diferente
stampen op de voordeure hebben gegeven roepende
schelm komter maer uyt verrader des menschen
gij hebt uw leven niet gedeugen, dat
de voors: twee personen alsdan sijn genaen aen
de vensters en hebben gevraeght om open te doen
dat des deponents vrouwe daer op heeft geant
woord heeft voor sulcke schelmen doe ik ....
deur niet meer open, dat sij andermael hebben
gevraeght om open te doen, en als hij niet
open dede dat sij hem kapot soudent maeken
dat sijn deponents vrouwe heeft geantwoordt
dat sij haer eerst soudent kapot maeken

dat de voors: twee personen de vensters alsdan hebben opengetrokken die met eene koord waren [pagina 6]

toegebonden.....onleesbaar..... laet uwen vent maert uyt komen hij moet desen avont van onse handen sterven, hij is niet weerd dat hij den aertbodem betreet, dat des deponents vrouw daer op heeft geantwoord dat sij niet meer open deden, als wanneer de voorn: Jan en Henderickx borgers des deponents gelasen hebben uyt geslagen, dat deponents huysvrouwe alsdan heeft geroepen huysman huysmans waer heb ik dat aen verdient ick mejnde dat wij beter vrienden waren, dat ditto huysmans daer op heeft geroepen dat hij sijn leven geene vijant van hun lieden was geweest nec alter ... amplius ende naer prelecture deser heeft daer bij gepersisteert ende onderteekend

Joannes Franciscus V: Reeth

Is gecompareert Peeter huysmans cousmaker van stiel oud omtrent sevendertigh jaeren gedaeght ende in eed gestelt zijnde om getuyginghe te geven over der voorschreven voorval, tuyght ende verclaert waarachtigh te wesen dat hij den thienden deser loopende maand juni wesende gepasseerde sondagh savonts tusschen elft en twelft uren is geweest ten huysen aende herberg van frans van Reeth dat hij deponent aldaer gevraeght heeft om een pint bier voor hem te tappen, dat de vrouw van ditto van Reeth aen den deponent heeft geantwoord dat sij niet meer en tapte, dat hij deponent aldaert heeft gevonden sekeren Joannes ende Henricus Borgers ~~hebbende~~..... een pinte bier [pagina 7]

aldaer ... onleesbaar..... ...ende hij deponent dat de voorschreven ..... eenige verschillende woorden hadden met ditto j.s. van Reeth over een flesh, dat hij deponent alsdan gesien heeft dat ditto van Reeth daer op is sijne achterdeure uytgegaen ende hij deponent door de voordeure naar sijn huys is vertrocken sonder van den voorschreven voorval iets gesien oft gehoord te hebben nec aldes nec amplius ende naer prelecture deser heeft daarbij gepersisteert en dese onderteekent

dit is het hadmerck + van Peeter huysmans verclaerende niet te conne schrijven

Aldus gedeponeert desen vierden juny 1792

ter presentie ende overstaen van Joannes Aerts ende
 Hendrick corsten Schepenen
 getekend :
 J. Aerts
 h; corsten

mij present
 Ee..wouters .. seris

Hierna volgt een lijst van de personen, hun beroep, leeftijd en of ze zelf konden ondertekenen

Dossier 1 : OGA 2102 - 4/6/1792

NAAM	Schout			ja
BEROEP LEEFTIJD geboortedatum alfabeetvan Gestel, J.Fr.				
Melis Helena	dienstmeid	17	1775	neen
Van Reeth Francis	herbergier	32	1760	ja
Van Elsen Anna Elisabeth	Echtgenote Francis			
Borgers Joannes				
Borgers Hendricus				
Huysmans Peeter	kousenmaker	37	1755	neen
Aerts Joannes	Schepen			
Corsten h.	Schepen	60	1730	ja
Wouters	attestor			

Dossier 2 : OGA 2077 - sept/nov 1793

Jansen Hendricus	kousenmaker	23	1769	ja
Goosens Joannes	Smid	64	1728	ja
Van Gestel Theodorus		17	1775	ja
Vanbenden Maria Theresia		65	1727	ja
Adriaensen P.	collecteur	61	1731	ja

Claessens Godefridus	Schepenen en herbergier	41	1751	ja
Van Eemeren Peter	kousenmaker	49	31/3/1743	ja
Devocht J.P.	herbergier			
Clarien Josephus	bakker			
Terdie Godefridus	Kousenmaker en burgemeester			ja
Elsen Joseph				
Elsen Peter				
Terdie Francis				

Toon Van Eemeren – AWEG - Feb 2023